

Чарівна мушля

Людмила Скирда

"SAKURA TOWER" ТАК ЗВАВСЯ ГОТЕЛЬ

Це був наш дім
Протягом двох місяців,
Оселя з японським садом,
Де ніби сяяли
Поодинокі сакури у цвіту,
І, надто ота молодесенька
Понад ставкам з кольоровими коропами.
Довкола неї завжди тусувались туристи,
Фільмували її, наче кінозірку
На якомусь всесвітньому фестивалі,
Я піднімалась на дванадцятий поверх ліфтом
І крізь скляні стіни
Безліч разів бачила ту саму картину –
Куточок вічної краси
Поміж токійських хмарочосів.
Цей острівець спокою і рівноваги
Ніби вселяв у мене віру –
Світ буде врятовано...

ЧОМУ МИ ЦЕ РОБИМО

Через тиждень по прибутті до Токіо
Я пішла на курси японської мови.
Через два – я вже знала з десяток фраз,
Які використовувала щомиті.
Я казала триста разів на день арігато¹
Двісті разів домо², сто разів сумімасен³
Я схилялась у низькому поклоні,
Скидала без нагадування черевики,
Починала їсти спершу очима,
Не говорила і не сміялась голосно.

Ласкава усмішка стала виразом мого обличчя.
Чому я щовесни як божевільна бігаю по паркам,
Фільмуючи крокуси і нарциси,
Чому при зустрічі зі знайомими запитую:
"Де ви милувались цвітінням сакури?"
Чому знаю усіх йокрдзун⁴ поіменно,
Чому вчуся грати у гольф і колекціоную
Японську порцеляну?

¹спасибі

²прошу

³пробачте

⁴видатні борці сумо

Чому намагаюсь зрозуміти секрет юген⁵
І вчу напам'ять Басьо?
Чому зачитуюсь "Кодзікі"⁶
І зупиняюсь перед кожним кущем азалії?
Щосуботи півдня проводку у музеях.
"Ви були на відкритті виставки Кандінського? ",
"Ви познайомились з Ataka Collection"? " -'
Подібні питання ніколи не застають мене зненацька. '
А ще музика...
Ніколи в моєму житті її не було так багато,
Як тут, в Японії.
359-й концерт симфонічного оркестру у "Санторі Холл".
Виконують мого улюбленого Моцарта.
І так щонеділі...
Чому я зранку п'ю лише зелений чай?
Чому на всі лади вихваляю японську кухню?
Чому користуюсь косметикою "Сісейдо"?
Мене ніхто не агітував і не вчив чинити саме так.
Я це роблю тому, що інакше робити просто не можу,
Адже я живу серед народу, який поважає себе.

⁵внутрішня краса

⁶тародавні японські міфи

ЛИШЕ ОКРЕМІ СЛОВА

Спостерігаю зустріч двох закоханих.
У французькому ресторані "Le Trianon".
Їй років вісімнадцять.
Вона, у рожевому кімоно,
Подібна на квітку півонії більше,
Аніж на звичайну земну дівчину.
Їх столик стоїть побіля величезної скляної стіни, '
За якою квітне сакура у японському садку.
Я сиджу за сусіднім столиком і бачу кожну синю жилку
На її мармуровому чолі.
Вони не розмовляють, дивляться на сакуру,
Зрідка кидаючи погляди одне на одне.
Після кожного його погляду
Вона заливається рожевим рум'янцем,
Який легко проступає і легко зникає
Наперламутровій шкірі
Приносять їжу. Вона не починає їсти, *
Поки він не бере до рук виделку і ніж,
Запрошуючи її до трапези.
Та за хвилину вони складають прибори
І знову дивляться на сакуру, як зачаровані.
В їх діях є якась таємна, гармонійна злагодженість.
І я ніби відчуваю ту радість, з якою дівчина
Припиняє їсти, аби знову вдивлятися
У біле цвітіння за вікном.
Так триває протягом усього ланчу.
Страви змінюють одна одну,
Та офіціанти забирають їх майже неторканими.
Досі вони не промовили жодної фрази.
Лише окремі слова і сяючі любов'ю обличчя.
Яким недосяжним буває мовчання!

НА СВЯТІ ПРОБУДЖЕННЯ ПРИРОДИ

У стародавньому храмі на сецубун-мацурі¹

Ми розкидаємо смажені боби.
Ми сміємося і радіємо, мов діти,
Коли наші боби потрапляють у ціль:
Підставлені капелюхи і капелюшки,
Сумки і пакети, парасольки і жмені.
Люди не хочуть жити поряд з демонами.
Вони будуть розкидати оці боби
По закамарках своїх домівок
І примовляти:
"Щастя в дім,
чорти геть!"
Дивлячись на їх щасливі обличчя,
Я вірю, що демонів у світі стане
значно менше.

¹зимове свято пробудження природи

ЯК ДОБРЕ ДИВИТИСЬ НА СВІТ З ВІКНА СІНКАНСЕНА¹...

I

Чайні плантації у передгір'ях Сідзуокі
Подібні на зелені хвилі,
Що завмерли на мить,
Аби нагадати нам
Про проминальність сущого.

¹надшвидкісний потяг в Японії

II

Бейсбольне поле побіля школи
Залите весняним дощем.

Хто зна, доки воно чекатиме на гравців,
Які визирають з шкільних вікон
І мабуть журяться:
"Знову цей дощ..."

III

На пероні кіотського вокзалу
Три юні красуні
У весняних кімоно,
Мов три прекрасні квітки
Посеред сірого натовпу.

IV

Рисові поля побіля Нагої
Нагадують величезну ковдру,
Пошиту із різної величини прямокутників.
Де-не-де з'являються люди
У солом'яних капелюха.
У рожевім серпанку височать гори,
Якісь червоні кущі горять між дерев,
Ніби величезні рубіни.
Пейзаж такий знайомий,
Що хочеться його назвати рідним.
Змалку я милувалась ним
На японській гравюрі невідомого майстра.
Що висіла над моїм ліжечком...

V

Бачу поряд з невеличким будинком у селі
Здоровенний щит, на якому написано:
"HOME THEATER".
Щоб воно значило...

VI

У вагоні неподалік від мене
Сидить респектабельний японець
У чорному кімоно і читає
"Playboy" англійською мовою.
Мушу сказати, що картина ця
зусібіч дисгармонійна...

VII

Я так люблю дивитись на Бівако¹
З вікна сінкансену.
Ніби якась благодать
Розливається по душі,
Коли бачиш цей безкрай
Ультрамариновий простір.
Ще пару хвилин і озеро
Зникає з мого поля зору.
Але як добре, що ці пару хвилин
були сьогодні.

¹ найбільше озеро в Японії

РОЗДУМУЮ ПРО НАЦІОНАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР ЯПОНЦІВ

Не знаю іншого народу,
Що так мало переймається проблемами вічності
І так глибоко цінує ефемерність прекрасної миті
Японці – нація гедоністів. І тут немає двох думок,
Може, це тому, що вони шукають бога у собі,
А не десь на небесах, а відтак не налякані
Ні страшним судом, ні пекельними муками.
А може, вони просто виконують заповіт предків? —

ЯКЕ КРАСИВЕ СВЯТО ТАНАБАТА

Щолипня хтось переповідає мені цю китайську казку,
Неодмінно щось добавляючи від себе,
Якісь нові деталі, повороти сюжету.
Це казка про дві зорі — Альтаїр і Вега,
розділені Чумацьким шляхом.
Я так люблю слухати цю давню романтичну історію
З happy end на американській. кшталт.
І розумію, чому саме вона крізь тисячоліття,
А таки дісталась до нас,
Адже в ній Любов перемагає Зло.

КВІТИ З ТВОЇМ ІМЕНЕМ...

Усе життя люблю лілеї,
Квіти вінценосців.
Мармурові дзвоники
З гіпнотичним запасом.
Купую свої перші лілеї у Токіо
І запитую флориста:
Як звуться ці квіти по-японські?"
"Юрі", — відповідає він.
І посміхається задоволено так,
Ніби здогадався, що це твоє ім'я,
мій любий...

ЗУСТРІЧ У ЯПОНСЬКОМУ САДУ

Не можу відвести захопленого погляду
Від дівчині в осінньому кімоно
На тлі багряного клена.
"Як красиво!" — ця фраза вилітає,
Мов птах з моєї розчуленої душі.
На що дівчина спокійно відповідає:
"... І так незручно..."

НОВОРІЧНА ВЕЧЕРЯ З ТАЙХО

Немає у світі славетнішого йокодзуни,
Аніж непереможний Тайхо.
Велетень, красень, філософ.
Мати-японка дала йому життя,
А батько-українець – богатирську силу.
Ми сидимо за дружньою вечерею у Тайхо бея.
Серед промінентних гостей і його старих друзів,
Японський дух панує у цьому домі
Розкішна, мовчазна трапеза.
Стриманість у жестах і почуттях.
Але якесь незримо тепло ніби зігрівало мене.
Наповнює снагою, оптимізмом.
"Це тепло людських сердець, що обожнюють Тайхо.

РОЗДУМИ З ВАЗОЮ БІДЗЕН У РУКАХ

Тримаю у руках трохи шерхлу,
Зі слідами соломи на стінках,
Нерівну, ніби асиметричну,
вазу Бідзен...
Дивлячись на неї, запитую себе:
Чому японці так цінують ці недосконалості?
Чи не тому, що в них набагато більше тепла,
Аніж у гладеньких китайських селадонах
Тут, справді, нема межі між мистецтвом і життям.
Ця ваза, мов живе створіння,
чекатиме на свого господаря.

ЖИТТЯ ПОРУЧ З ПРИРОДОЮ

Сьодзі¹ – найгеніальніший витвір архітектури,
– вважаю я.
І не треба зі мною сперечатися.
Скажіть, де ще звичайна оселя
Завдяки легкому порухові руки
Може перетворитись на фрагмент саду,

Аби потік запахів квітів і дерев,
Сонячного тепла і свіжого вітру
Наповнив вас ніжністю і снагою.
Аскетизм японського дому зрозумілий:
Навіщо меблі, килими, канделябри,
Коли вічна краса природи поруч?

¹ розсувні стіни в традиційному японському будинку
КОЛИ Я ВИЙШЛА З ГАЛЕРЕЇ МЕЙДЗІ...

Цілий гурт дітлахів на роliках
Перерівав мені дорогу
І, галасуючи, помчав у бік Аояма-дорі.
Діти різних народів подібні між собою
Значно більше, аніж дорослі, – подумала я.
Сонце палило немилосердно.
Стовпчик ртуті сягав десь за тридцять ступнів.
Кінчався жовтень,
найспекотніший жовтень у моєму житті.

РОЗДУМИ ЗА ВЕЧЕРЕЮ У КІОТСЬКОМУ РЕСТОРАНІ "SHIMOGAMO SARIOU"

Думаю... Де ще, окрім Японії,
Їжа стала предметом естетичної насолоди
На відміну від насолоди фізіологічної.
Мікроскопічні порції десятків страв...
"Що воно значить – це чудо, загорнуте
У стебла трав і листя рослин,
Уквітчане пелюстками хризантем
І кленовими листочкам.
Спершу – осіннє саке Kikuzake
Дві краплини напою у малесенькій тарілочці,
Яка, звичайно, має свою назву
І своє місце в ієрархії трапези.
Оскільки Kikuzake п'ють в цій місцині
Саме з таких, а не якихось інших блюдечок.
Хіба все це може збагнути європейська свідомість,

Що знає з десяток назв посудин для пиття
Та й добре, якщо цей десяток набереться.

Kinoko, Kegani і Kikuna,
Kuri і Matsutakesomen, Kokabu і Horenso,
Ichijiku і Kabocha ... і ще, і ще, і ще.
Порцеляна і кераміка, дерево і скло,
Лаковані таці і ніби пошерхлі чаші...
Некваплива бесіда, звуки сямісена...
Повільні рухи дівчат...
Витончений ритуальний психологізм трапези
Вражає своєю неадекватністю світові за вікном.
Отак вони і живуть подвійним життям.
Чи ні, життям у двох вимірах –
Минулому і майбутньому.

II

ГАГАКУ¹ – МІСТ ЧЕРЕЗ ВІКИ

I

Канген² – ця музику справді летіла на крилах –
З Індії до Китаю, з Китаю – до Японії
Їй безліч літ, вона мала тисячі виконавців
І сотні тисяч слухачів.
Вона вкорінена в азійську сутність,
А може азійська сутність вкорінена в неї?
Без неї нема Японії.
Але чому, скажіть, чому
Вона так нагадує мені
Спрагле волення українських трембіт
На Івана Купала в карпатських горах.

¹ стародавня музична вистава Імператорського двору Японії

² музика вистав "Гагаку"

II

Бугаку³ — вони з'являються

У червоних строях, гаптованих золотом,
У масках з пташиними дзьобами,
Ніби пропливають перед моїми очима
Дивні постаті з фантастичного світу
Чи мітів, чи казок, а може
Магічних ритуалів.
Погляньте, вони ніби викликають душі
Богів прадавніх аби упитись вітальною силою,
Що посиляють дерева і ріки.
Мабуть, приблизно так виглядали танці
моїх пращурів побіля поганських капищ.

³танець

НА МОГИЛІ НІПІРЕНА В ІКЕГАМІ

Я знаю, що робить людину безсмертною у віках –
Це Світло, яке вона залишає у душах живих...

ПОЕЗІЯ І ЗАКОН

Неподалік від Нарі стоїть цей храм.
Він зветься "Храм процвітання закону".
Його побудував у 616 році принц-мудрець
Сьотокі Тайсі.
Побудував з єдиної духовної спонуки –
Нагадати людям про те, що світ не може існувати
Без законів світобудови, так само як людина –
Без законів людського суспільства.
В цей же час у Нарі починають збирати пісні і вірші,
Аби пізніше видати їх у антології "Ман'йосю".
Вони існують і досі –
І найвеличніша дерев'яна споруда на землі,
І найбільше зібрання віршів у світі

Закон і поезія об'єднались тут,
(В одному з найчарівніших куточків планети,
аби довести нам, що це шлях істини.

ПОЕТИ НІКОЛИ НЕ ПОМИЛЯЮТЬСЯ

Коли мені було сімнадцять,
Одна фраза Басьо запала глибоко в душу
І досі не виводить з пам'яті:
"Без сталого – нема основи.
Без перемінливого – нема оновлення."
Озирніться на своє життя
І зрозумієте – поет мав рацію.

ТИСЯЧА ОДНА СКУЛЬПТУРА БОГІНІ КАННОН У ХРАМІ САНДЗЮСАНГЕНДО

Вдивляюсь у ледь усміхнені прекрасні обличчя.
і розумію, що у нас, жінок немає іншого вибору –
Мусимо бути мудрими...

ТЕАТР НО ЗАВОРОЖУЄ МЕНЕ

Це відбувається кожного разу
Під час спектаклів театру Но.
Якась невидима сила
Міцно тримає мене
І вирушає разом зі мною
У дивну подорож
Поза часом і поза простором,
У подорож, яка не має
Ні кінця, ні початку,
У подорож, яку збагнуть,
мабуть, неможливо...

ЧИТАЮ "ПОВІСТЬ ПРО ГЕНДЗІ" І УЯВЛЯЮ СОБІ МУРАСАКІ СІКІБУ¹

Ось вона стоїть

На маленькому містку через потічок
у японському саду палацу
І дослухає ніжні звуки семиструнної цитри,
Що долітають з далечини.
Схоже – хтось вчиться грати,
Перебирає струни боязко і обережно.
Але від цього звуки
Стають ще тремтливішими і прекраснішими.
Підходить слуга і підносить лист,
Прив'язаний до гілки сливи,
На квітах якої ще тремтить роса.
Папір просякнуто вишуканим ароматом.
Жінка простягає руку, що потопає у шовках
Кольору рожевої півонії і ніжно всміхається.
Той., хто пішов від неї уранці,
думає про неї..

¹ славетна японська письменниця, автор середньовічного роману про кохання (друга половина десятого — перша половина одинадцятого століття).

СЕССЮ З'ЯВИВСЯ НЕЖДАНО НАПРИКІНЦІ КВІТНЯ

І
Ніби після далекої і важкої дороги
Він нарешті оселився у моїм серці.
Приблизно так було і п'ять сторіч тому,
Коли він прийшов у Ямагуті.
Та, власне, що треба митцеві?
"Спокій," – відповість він, –
І матиме рацію.
Адже мирська суєта і творчість,
Справді, несумісні.
Я переходжу зі зали до зали...
Я вдивляюсь у малюнки,
Сповнені світлої поезії.
Я радію, як мала дитина,
Що щастя бачити усе це

Не обминуло мене...
Я розчиняюсь у аурі
Розважливої мудрості..

Я повторюю, ніби мантру:
"Геніально, геніально, геніально,"
Розуміючи, що це слово не передає
І сотої долі мого захвату,
Та й справді, хіба здатні слова
Переповісти божественну музику,
Яку я чую зараз...

II

Ось портрет поета.
В одній руці папір,
В іншій – перо,
Погляд спрямований на небеса,
Чомусь зразу віриш:
"Ще хвилина і народяться рядки
Неповторної краси.

III

А це "Три мудреці"...
Будда, Конфуцій, Лао-Цзи.
Три старці, три посланці небес,
Три непоправні оптимісти:
Вони були переконані, що людство
Можна витягнути з гріхів,
Мов потопаючого зі смертельного виру.
Перечитую пожовклі сторінки
Старезного тому східної філософії.

І переконуюсь – той, хто послав людині
Таких вчителів, справді, любить її...

IV

А це – "Бамбук, слива і нарцис"...
Я складаю букет, мов хайку,
Не поспішаючи, вслухаючись
у таємну мелодію гілочок пелюсток
Вдихаючи аромат весняної свіжості,
Всміхаючись і радіючи
Цьому квітневому ранку.
Сонячним променям на дверях тераси,
Бризкам води на листі
Я думаю, як все просто:
Жив собі смиренний монах,
Розбудовував свою душу,
Малював, писав вірші, подорожував,
Вдивлявся у світ, який любив.
Чи здогадувався він, що через
Півтисячоліття ми отримаємо його послання
З освідченням в коханні нам.
Це бамбук, слива і нарцис...
Сьогодні я спробую оживити чарівний малюнок.
Ці квіти – для нього...

V

Паперовий сувій за номером 95...
Знизу прекрасний пейзаж з морем вдалині.
Згори текст – ієрогліфи чимось нагадують
Зграю птахів у небі.
Я просто вмираю від бажання
Прочитати їх.
Адже вони зараз можуть зникнути
у височині.

VI

А це - "Птахи і квіти чотирьох сезонів" ...
Впізнаю рідних лелек
І згадую Україну,
Де саме зараз
Сотні тисяч вишневих дерев
у цвіту...

ЗАЧАРОВАНА ТАЛАНТОМ СЕЙ СЬОНАГОМ

i

Весь час ловлю себе на думці,
Що Сей Сьонагон розповіла
У десятому сторіччі
Про свободу душі жіночої
Більше, ніж будь-хто
З письменників століття ХХ-го.
От і я досі боюсь хоч трохи
Відхилити завісу над своїм особистим,
Боюсь oka чужого.

II

Сей Сьонагон пише про шовк
Кольору блідої лазурі,
Про одяг прохолодних, тонів,
Про кафтан кольору вишні,
Про білизну з білого і малинового шовку,
Про шаровари кольору дорілого винограду.
Мій чоловік каже:
"Ну просто справжній художник!"
А я додаю: "І справжній кутюрє."

КРАСОЮ ЯПОНІЇ НАРОДЖЕНИЙ

Кавабата назвав епоху "Хейан" –
вершиною.

Чи не тому, що це була епоха
миру і спокою...

ДУМАЮ ПРО МИСТЕЦТВО КАЛІГРАФІЇ

На виставці каліграфії розмовляю
Зі славетним майстром і запитую:і
Скільки років він вчився цьому мистецтву?
Чоловік задумується, заплющивши очі,
Легка посмішка торкається його вуст,
Пауза чекання зависає у повітрі
і звучить, як довга висока нота.
Цей звук обриває коротка відповідь:
"Все життя..."

РОЗМОВА НА ВЕРНІСАЖІ СУЧАСНОГО ЖИВОПИСУ

Відомий графік сказав мені:
"Захід прагне до самовираження,
Схід – до самозаглиблення".
Тепер, коли я щоранку дивлюсь
На маленький чайник епохи Едо,
Я розумію, чому мені так добре з ним,
Так затишно, так світло.
Людина, що колись робила його
власними руками
Думала про мене...
Тож, доки митець не збагне відносність марнославства,
Доти його твори не подолають
бар'єрів вічності
Адже, що не кажіть, а мистецтво –
найбезкорисливіше з діянь людських.

ВПЕРШЕ СЛУХАЮ ЯК ЗВУЧИТЬ КОКЮ

"Цей міцний і субтельний, поривчасний і стриманий,
Чоловічний і сентиментальний, пристрасний і ніжний,
"Цей китайський музикант, що половину свого життя
Прожив у Японії, цей віртуоз
з незворушною посмішкою Будди
Двома струнами кою примусив звучати мою душу,
мов могутній оркестр.

ОГЛЯДАЮ ЕКСПОЗИЦІЮ "BRIDGESTONE MUSEUM OF ART"

Музейний екпонат –
Робочий стіл пана Ісібасі –
На тлі шедеврів живопису
Вартістю у мільйони доларів,
Вражає своїм лаконізмом і скромністю.
Але саме за цим столом
Були виплекані грандіозні проекти
Імперії "Bridgestone",
Досі не перевершеної ніким у світі.
Хто зна, яку справу свого життя
Пан Ісібасі вважав головною:
Збирання унікальної колекції творів мистецтва
Чи створення гумової корпорації?
Важливо інше – ця людина
Залишила по собі добру пам'ять.

ЯКИЙ РОЗКІШНИЙ ПОДАРУНОК ДЛЯ ТОКІО

Весна цього року подарувала Токіо
Roppongi Hills Mori Tower –
найелегантніший хмарочос міста,
На найвищому поверсі якого знаходиться
музей мистецтв.
Що не кажіть, а це виглядає символічно:
Світ прекрасного на висоті пташиного польоту,
Майже в небесах...
Це так по-японськи!

В ОБІЙМАХ ЮГЕНДСТИЛЮ (ВІРШ ДРУГИЙ)

Неподалік Осаки у місті Сакаї
Нас зустрічали Альфонс Муха і Йосано Акіко
У музеї, що носив їх імена.
Вони ніколи не знали одне одного.
Може, навіть про одне одне і не чули.
Але долею під дахом цього музею
Їх імена поставлені поруч навіки,
Мов брата і сестри прекрасної ери модерну.
І от знову містерія квітів і ніжності,
Краси тіл і облич, жіночого чару і чоловічої фантазії
Огортають мене у теплу ауру
натхнення і любові,
Ніби позбавляючи ваги власної плоти і власного досвіду.
Мене малювали найславетніші художники України,
Але і досі душа моя стискається від німого жалю.
Бо я твердо знаю: Муха – мій майстері

Ось вже десять років, як він
постійно вертається у моє ужиття –
У Франції і Німеччині, Австрії і Чехії
і навіть тут, у далекій Японії.
Він знайшов мене, аби нагадати,
Що дорогий моєму серцю світ модерну і тут поряд.
Ось – небуденної краси браслет Сари Бернар,
оспіваний мною.
Ось – фото чарівної ланки у кристатовому капелюсі,
за останньою модою.
Ось – мій вірш, присвячений Мусі,
А ось я – засмагла, у білому вбранні від Victor & Rolf.
Нас зупинився на хвилину, аби ми зрозуміли нарешті:
мистецтво – безсмертне.

І
Розквітли сливи за моїм вікном.
Уранці не повірила очам:
Це лютий, а рожеве сяйво цвіту,
Неначе добра вість –

Душі моїй дарує спокій
і дарує радість...

II

Яке сьогодні синє небо, любий,
Весняне небо посеред зими.
Віти платанів біло-оливкові,
Мов на постелі Сіко Імамури,
Нагадують про те, що лютий в силі.
Але не хоче серце вірити в це.

III

Я підійшла до дерева. Воно
Мов стрепенулось, ніби посміхнулось.
І, огорнувши у рожевий цвіт,
Немов притисло до своїх грудей.
Надійнішого прихистку немає...

СЬОГОДНІ ВІТЕР ЗА ВІКНОМ

Північний вітер з дощем
Налетів несподівано.
Хазяйнує на терасі,
Роздратовано стукає у шибку,
Гуде, завиває, мов біснுவатий,
Ніби хоче взяти реванш
За сонячну і лагідну
весну цього року...

ВЕСНА ПРИЙШЛА У КАМАКУРУ

Камакура в цвіту... Ми стоїмо на горі,
Я здається, летимо на білих крилах сакур
Понад храмами і вежами,
Криптомеріями і секвойями,

Аж туди, у голубу далечінь океану.

Велетенський і незворушний. Дайбуцу¹

Проводжає нас поглядом

і нагадує просту істину –

Справді, життя – коротке,

а мистецтво – вічне.

¹одна з найбільших бронзових фігур Будди у світі, 1252 рік

ЦВІТ ПІВОНІЙ У ТРАВНІ

і

На жаль, я не маю іга¹

Яка вражає красою

І дихає, ніби жива істота,

Зігріваючи холодними вечорами,

І охолоджуючи спекотними днями,

Я поставлю бутон півонії

У вазу зі селадону, як радив мудрий Кавабата.

І квітку, і вазу окроплю водою.

Сяду навпроти і зітхну щасливо:

"Тепер, справді, травень..."

¹ старовинна японська кераміка

II

У холі будинку

На тлі золотої ширми

Ваза з півоніями,

Схожими на рожевих фламінго.

Ніжні пухнасті квіти

З чудодійним запахом.

Вони проводжають

І зустрічають мене щодня.

Огортаючи у пелену аромату.

Ніби захищають від прози буден.

А хіба не те саме робить справжня поезія?

НАМ ДОБРЕ У ДВОХ

I

Я тримаю парасольку над нами,
Мов оранжеве сонце
Під час дощу, і бачу
Твоє обличчя близько-близько,
Ніби крізь збільшувальну лінзу.
Які густі у тебе брови,
Які задумливі очі,
Які чорні вії...
З роками ти стаєш
Все вродливішим.
І ця сивина на скронях
Так личить тобі, любий..

II

Тут, на подвір'ї стародавнього храму,
Бачимо зелені далі у ранговому тумані,
Так схожі на деснянські луки,
Якими ми милувались з тобою
Років двадцять тому
у Новгород-Сіверському.

III

Не минає і дня, аби ти не сказав мені:
"Кращої за тебе у світі немає",
Якщо подібне триває усе життя,
Хочеш, чи не хочеш,
А починаєш вірити сказаному.
І віра ця стає опертям.

IV

О скільки поколінь спостерігали за місяцем,
Коли він з'являвся понад горою Обасуто.
Скільки віршів складено, скільки пісень проспівано.
Ось і ти сказав: "Справді, гарно!"
А мені здалось, що теплий вітерець
Пробіг по моєму обличчю...

V

З чим порівняти твоє обличчя,
Обличчя доброї втомленої людини,
Яка присіла на підвіконні
дванадцятого поверху
І супроводжує поглядом
кожну пелюстку,
Що облітає з рожевої сакури
у готельному саду.

БІГ ЧАСУ НЕВМОЛИМИЙ

I

Так опадає довгожданий цвіт
Зі сакур і зі слив,
Із персиків і яблунь.
Нема нічого вічного в цім світі.
Але нема й кінцевого нічого.
Усе мінливе, у постійнім русі,
В тремтливім загадковім коливанні
Між смертю і життям.

II

"Пісні весни" читаю вечорами.

"Сінкокінсю"¹ пронизане печаллю.

Слова прощання сипляться із вуст,

Так як пелюстки ніжні навесні

З дерев квітучих.

Я ж, дивлячись на вишню за вікном,

Від захвату німію і не можу

Ні на хвилину уявить кінець

Цього буяння ніжної краси,

Радіє світ і я із ним радію.

' антологія японської поезії початку тринадцятого століття

III

Понад горою пролітають гуси.

Їх оспівали тисячі поетів

І тисячі художників про них

лишили пам'ять.

Древні какемоно нам нагадають

про відносність часу.

Віки минули. А так само гуси

Летять понад Бандаєм, мов колись...

IV

Оце і є вічний мотив

У медитативній ліриці:

"Осипались квіти

Прекрасних вишень.

Поглянь на ці пелюстки:

Гадаєш, це сніг?

Але він – не тане!"

НАВЕСНІ У ХРАМІ ТОДАЙДЗІ

У храмі Тодайдзі душа сягає небес.
І звідти бачить світ, мов на плівці німого кіно.
Зелений простір, умитий дощем
І уквітчаний яблунями,
Оленята і діти, гендлярі і покупці,
Таксі і рикші, туристи і прочани,
І величний божественний спокій.
Тепер я знаю, куди рватиметься душа
у хвилини суму.

ВІРШ ПРО НІЧНОГО МЕТЕЛИКА

Вночі він з'являвся нечутно,
І підлітав до троянди, гордої,
Мов іспанська грандеса.
Спостерігаючи цю картину,
Я раптом пригадала метеликів
Мадам Ханае Морі,
Що ніжно тремтіли
На прозорих шифонах,
Повільно коливаючись у ритмі
Ходи моделей на подіумі.
Та це вже зовсім інша історія...
Я поки метелик кружляє над трояндою,
Близький і недосяжний,
мов зірка...

ДУМАЮ ПРО УКРАЇНУ

Я так тужу за рідною землею...
Тепер вона в цвіті так, наче
Білі хмари пливуть низенько,
Аж понад землею.

А на пологих пагорбах церкви
Стоять врочисто й дивляться на світ,

Мов матері ласкаві на дітей...

ПРИБЛИЗНО У ГОДИНУ ОВНА

У літню спеку на горі Бандай
Під дахом криптометрії-красуні
Заснув хлопчина. Поряд motobike,
Червоний шолом і кросівки Nike.

ВДИВЛЯЮЧИСЬ У ДАЛЕЧИНЬ ОЗЕРА АКАН

Хоккайдо нагадав про Україну...
Бурякові бурти і печена картопля,
Бурштинові гори гарбузів і "молочні ріки"...
А ще це синє озеро,
Що сяє, ніби коштовний сапфір
У золотому обрамленні осінніх лісів
І кличе,
кличе,
кличе...

ПРО ТЕ, ЩО РАДУЄ СЕРЦЕ

Ці іриси Імператорського саду
Я впізнала відразу,
Як давно це було...
Славетний бородатий художник
Малює мій портрет.
Ось він пильно вдивляється
У моє обличчя і каже:
"Тобі пасуватимуть іриси..."
А за годину вони з'являються
Біля моїх ніг,
Ніби прозора фіолетова хмаринка.

Я не знаю і досі –
Чи люблю орхідеї, чи ні.
Учора вони видались мені
Холодними, ніби з мармуру.
А сьогодні дивляться на мене
Спокійно і допитливо.
Мов учениці гімназії на уроці.

III

Про що я буду згадувать
Довгими осінніми вечорами
Років так через тридцять –
запитуєш ти.
Неодмінно згадаю оці кобальтові
китиці гліцинії
Понад нашим вікном...

IV

Коли на схилах Хаконе
зацвіли бузкові гортензії,
Я сказала: "Такої краси ще світ не бачив!"
І мала рацію, адже чудові квіти –
це щоразу диво!

МІЯДЗІМА З'ЯВИЛАСЬ НЕЖДАНО...

Це було схоже на казку –
Раптом сірий морський туман,
Мов театральна завіса, розпахнувся
І священна земля Міядзіми
Спалахнула золотом і пурпуром
На тлі смарагдової зелені
і лазурових небес,
Мов прекрасна квітка у дитячому калейдоскопі.

У НОВОРІЧНУ НІЧ МЕНІ НАСНИЛАСЬ ФУДЗІ...

Понад озером, живописним,
Мов стародавня постель,
Я летіла назустріч Фудзі.
Її вершину осявало сонце
І сніг здавався рожевим.
Гора сяяла величною Красою
І недоторканою Чистотою.
Вона всміхалась мені, ніби казала:
"Тобі на цій землі щаститиме".